

and Transformation. National Defense Research Institute, Santa Monica, USA, 2002.

8. Joint Defense Capabilities Study: Improving DoD Strategic Planning, Resourcing and Execution to Satisfy Joint Requirements. Final Report, Department of Defense. Washington, D.C., January 2004, 127 p.

9. European Union. European Security and Defence Policy. Executive Summary. Development of European Military Capabilities. June 2009. 9 p.

10. NATO Research and Technology Board: Panel On Studies, Analysis and Simulation (SAS), Handbook in Long Term Defense Planning, 2001.

11. NATO, The Use Of Scenarios In Long Term Defense Planning <http://www.plausiblefutures.com/55074>.

12. Defence Capability Guide 2012. Annual Report. Australian Government. Department of Defence. 48 p.

13. Anastasios Papazoglou. Capability-Based Planning with Togaf and Archimate. Master Thesis. Bizz Design, University of Twenty, 2014 154 p.

14. De Spiegeleire Cf. Stephan. Ten Trends in Capability Planning for Defence and Security. The Royal United Services Institution (RUSI) Journal, v. 156 #5, 2011, pp. 20-28.

15. NATO Standard AMedP-1.6 "Medical Evaluation Manual", January 2016, 143 p.

16. NATO Standard AMedP-1.7 "Capability Matrix", January 2016, 22 p.

17. NATO Standard AMedP-1.8 "Skills Matrix", January 2016, 88 p.

УДК 614.2

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ УКРАЇНИ МЕДИЧНИМ МАЙНОМ І ТЕХНІКОЮ В МИРНИЙ ТА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

О.П. Шматенко, полковник медичної служби, доктор фармацевтичних наук професор, начальник кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

О.П. Ніколайчук, полковник медичної служби у відставці, викладач кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

А.М. Соломенний, підполковник медичної служби, кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

А.Я. Бурка, полковник медичної служби, начальник медичної служби Командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України

О.В. Голюк, полковник медичної служби, заступник начальника Військово-медичного клінічного центру Південного регіону з медичного постачання

Д.С. Волох, доктор фармацевтичних наук професор, професор кафедри військової фармації факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії

Резюме. Стаття присвячена питанням забезпечення Військово-Морських Сил України медичним майном і технікою в мирний особливий період і теоретичному обґрунтуванню шляхів подальшого його удосконалення.

Ключові слова: медичне постачання, Військово-морські сили України.

Вступ. Військово-соціальні та політичні зміни, які відбулися за останні п'ять років на теренах України радикально змінили обличчя українського суспільства і його національного війська. В процесі реформування Збройних Сил України (ЗС України) загострилося багато проблем, пов'язаних з їх функціонуванням та вимагають свого вирішення на сучасному етапі

їх розбудови. Одна з них – це відродження військово-морського потенціалу держави.

Згідно з вимогами Воєнної доктрини України (нова редакція) продовжується будівництво нових та удосконалення існуючих надводних кораблів Військово-Морських Сил України (ВМС України), а також розвиток інфраструктури їх базування. В результаті цієї

роботи очікується, що військово-морські спроможності держави будуть підвищені до достатнього рівня для забезпечення оборони морського узбережжя Чорного і Азовського морів, недоторканості державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

Як зазначено в щорічному стратегічному оборонному бюлетені України створення системи медичного забезпечення військ (сил) з урахуванням євроатлантичного досвіду, запровадження надання ефективної медичної допомоги, реабілітації та оздоровлення військовослужбовців, удосконалення процедур замовлення і постачання медичного майна і техніки (ММ), об'єднання систем логістики і медичного забезпечення – все це здатне надати вагомий підтримку всім компонентам сил оборони [1, 6].

Мета дослідження: запропонувати шляхи удосконалення та побудови військово-медичного постачання ВМС України в умовах військової агресії на території та кордонах держави.

Об'єкт дослідження: військово-медичне постачання медичного майна і техніки ВМС України.

Предмет дослідження: сучасний стан та шляхи удосконалення військово-медичного постачання кораблів ВМС України в різних умовах їх діяльності.

Матеріали та методи дослідження. В статті були використані наукові публікації за темою, власний практичний досвід медичного забезпечення надводних кораблів в різних умовах їх діяльності, пропозиції та практичний досвід особового складу ВМС України в сучасних умовах відродження військово-морського потенціалу держави. Методи дослідження: системний, документальний, бібліосемантичний та контент-аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення. Головною метою організаційних заходів останніх років було і залишається інтегрування медичної служби ВМС України в єдину територіальну систему медичного забезпечення ЗС України. Для цього у військово-морських

базах (ВМБ) та пунктах базування зони відповідальності Військово-медичного клінічного центру (ВМКЦ) Південного регіону (м. Одеса) був створений комплекс сил та засобів, який дозволяє здійснювати медичне забезпечення усього контингенту ВМС України незалежно від видової та відомчої підпорядкованості.

Військово-медичне постачання є складовою частиною медичного забезпечення військових частин ВМС України [2-4].

Забезпечення ММ надводних кораблів ВМС України умовно поділяється на дві групи.

До першої групи належать кораблі зі штатним медичним складом, які знаходяться на самостійному забезпеченні ММ в органі управління ВМКЦ Південного регіону і отримують ММ за місцем постійного базування.

Друга група включає кораблі, які не мають штатного медичного складу. Ці кораблі забезпечуються всіма видами матеріально-технічних засобів, в тому числі і ММ, через берегові бази.

Коли кораблі знаходяться в поході (на переході), вони, при необхідності, поповнюють свої запаси ММ в пунктах заходу, за розпорядженням начальника Головного військово-медичного управління (ГВМУ) з подальшим повідомленням командування за місцем базування кораблів.

ММ кораблям до причалів подається автомобільним транспортом ВМКЦ регіону (медичного складу), або транспортом логістики ВМБ.

Від причалів на рейд (до місць стоянки) ММ кораблям подається плавучими засобами, виділеними (штабом Морського командування, ВМБ) за заявками командирів кораблів, або органів управління медичної служби ВМС України.

Береговим частинам і установам ММ видається на центральних медичних складах і складах ВМКЦ Південного регіону (військовими госпіталями в зоні відповідальності) або направляється автомобільним транспортом.

Надводні кораблі в стадії будівництва (ремонт) забезпечуються в основному тими предметами медичного оснащення і стаціонарного медичного обладнання, які вимагають монтажу, підключення до корабельних систем забезпечення. Перелік предметів медичного оснащення і стаціонарного медичного обладнання поставляється підприємствами суднобудівної промисловості. Даний перелік регламентується наказом МО України від 11.05.2017 р. №261 “Про затвердження Порядку постачання медичного майна Збройним Силам України в мирний час” (далі – Порядок постачання) [5].

Конкретні найменування та число предметів, що поставляється підприємствами суднобудівної промисловості уточнюються при технічному проектуванні і зазначаються в таблиці постачання корабля, що будується. Після приймання та вступу корабля до строю медична служба забезпечує його всім іншим ММ відповідно до штату, табеля до штату та відповідних передбачених норм. При капітальному ремонті (модернізації) кораблів, постачання стаціонарного медичного обладнання та його монтаж здійснюється медичною службою ВМС України через ВМКЦ регіону.

При переході корабля на нове місце базування, в органі управління ВМКЦ регіону за попереднім місцем базування, виписується атестат і додається засвідчена копія останньої звіт-заявки на медичне майно. Ці документи подаються в орган управління медичної служби за новим місцем базування і служать підставою для прийняття корабля на забезпечення медичним майном.

Перед вибуттям до складу іншої ВМБ кораблі доукомплектовуються всім ММ закріпленим за ним за місцем колишнього базування.

Постачання ММ авіаційних і авіаційно-технічних частин організовується з урахуванням специфічних особливостей авіації, як складової ВМС України. За організацію забезпечення ММ льотного і наземного складу відповідає начальник служби авіаційної

медицини, а всі заходи медичного постачання здійснює аптека авіаційної бригади.

Визначення потреби і витребування ММ кораблями здійснюється загальним порядком, але з урахуванням особливостей нормування ММ і організації забезпечення ним ВМС України. Так, нормування ММ для берегових частин і установ, кораблів ВМС України, в тому числі медичних (лазаретів, медичних пунктів тощо), здійснюється відповідно Порядку постачання.

Потребу в медичному майні надводних кораблів, у тому числі суден забезпечення і берегових (плавучих) кораблів, визначають за основними нормами Порядку постачання з урахуванням кількості основного штатного і прикріпленого особового складу, штатного складу медичної служби та виду і обсягу медичної допомоги, що буде надаватися особовому складу в період тривалих автономних походів, а також за нормами в залежності від наявності в медичній службі корабля операційної, стоматологічного та рентгенівського кабінету, клінічної лабораторії і кабінету авіаційної медицини.

Для корабельних груп спеціалізованої медичної допомоги, медичних рятувальних груп, лікаря фізіолога, потреба в ММ визначається за нормами основного місця службової діяльності.

Додатковий відпуск медичного майна кораблям понад встановлені норми та в залежності від конкретних умов, які визначають підвищену потребу (складність завдань, що вирішуються, збільшення тривалості походу, санітарно-епідеміологічні та клімато-географічні особливості районів плавання, наявності позаштатного особового складу або наявності груп підсилення здійснюється на підставі рішення начальника медичної служби ВМС України.

Перед виходом в тривалий автономний похід кораблі поповнюють запаси ММ поточного постачання до встановлених норм незалежно від терміну та кількості отриманого ММ за річною заявкою. З огляду на цю обставину і постійну наявність ММ

непорушного запасу (НЗ), утримання на кораблях перехідних запасів, на відміну від військових частин і закладів не передбачається. Перехідні запаси ММ накопичуються тільки в берегових ВМБ. Особовий склад таких ВМБ визначає потребу у витратному та інвентарному майні виходячи з кількості кораблів (катерів), що знаходяться на медичному забезпеченні. Дане ММ використовується також для формування і поповнення табельних комплектів, наборів, наплічників, сумок, аптечок.

Витребування ММ поточного постачання надводними кораблями (зі штатним медичним складом), як і береговими частинами здійснюється щорічно на підставі звіт-заявки, яка складається станом на 1 жовтня щорічно і подається протягом місяця до органу управління за місцем базування на постачання (ВМКЦ регіону).

Для надводних кораблів (катерів), без медичного складу, витребування ММ здійснюється береговими базами.

Суттєвою особливістю корабельного складу є те, що комплекти ММ використовуються не тільки в особливий період, але і в мирний час. Нормами забезпечення на мирний час передбачаються комплекти, які використовуються для повсякденного лікувально-профілактичного забезпечення особового складу, для проведення оперативних утручань на надводних кораблях (комплекти «Перев'язувальні засоби стерильні» (Б-1), «Шини» (Б-2), «Перев'язувальні засоби нестерильні» (Б-3), «Перев'язувальні засоби для хворих з опіками стерильні» (Б-4), а також для забезпечення роботи корабельних груп підсилення, лікарів-фахівців (комплекти медичні). Із медичного оснащення на кораблях в мирний час використовуються медичні набори хірургічних інструментів, аптечки корабельні та інші матеріальні засоби.

Облік медичного майна на кораблях, в берегових частинах і установах здійснюється відповідно до вимог наказу МО України від 17.08.2017р. №440 “Про затвердження Інструкції з обліку військового майна у ЗС

України”. При цьому облік ММ в берегових частинах та установах ВМС України організовується так само, як і у військових частинах Сухопутних військ. Надводні кораблі, судна забезпечення і берегові бази з'єднань кораблів за порядком обліку і списання ММ прирівнюються до військових частин з медичним пунктом, які мають аптеку або її не мають.

Інвентарні предмети ММ на кораблі обліковуються за книгою матеріальних засобів (служба забезпечення).

Витратні ЛЗ – за книгою обліку військового майна (склад, підрозділ).

При цьому комплекти ММ, набори медичні хірургічних інструментів, аптечки і сумки невідкладної допомоги обліковуються по комплектно.

Підставою для списання витраченого ММ в період автономного плавання служать записи в медичних книгах, книгах обліку хворих в амбулаторії та медичних картках стаціонарного хворого.

Відносно списання ММ, яке стало непридатним або втрачене, командир корабля керується правами командира окремої військової частини.

Особливості зберігання медичного майна на надводних кораблях обумовлені негативними факторами корабельних приміщень, які можуть впливати на ММ. До цих факторів належать підвищені температури (до +30-40 °С), відносна вологість (до 70-80 %), особливо при плаванні кораблів в районах з жарким і вологим кліматом. Також можуть впливати на ММ забрудненість повітря приміщень, крен в штормову погоду, що доходить до 30-40°, струс корпусу корабля, вібрація і переміщення вантажів.

Під впливом негативних факторів ММ, особливо ЛЗ, можуть піддаватися псуванню. Так, за досвідом автономних походів, свічки деформуються, мазі розплавляються та розшаровуються, порошки і таблетки звожуються.

ММ на кораблях зберігається в пристосованих приміщеннях (коморах), в

амбулаторії, операційній та інших функціональних підрозділах медичного пункту. Запаси ММ зберігаються на стелажах, а термолабільні ЛЗ – в ізотермічних камерах (холодильниках). Наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори (які видаються на похід) – зберігаються в сейфі.

При отриманні ММ для кораблів необхідно не тільки ретельно перевіряти його кількість, але і звертати увагу на упаковку. Найбільш зручна для корабельних умов – транспортна тара ЛЗ, пристосована для умов жаркого і вологого клімату.

Начальник медичної служби зобов'язаний забезпечити правильне зберігання летючих, їдких, термолабільних медичних засобів, а також балонів із стиснутими газами.

Збереженості ММ має сприяти правильне і своєчасне його кріплення на штатних місцях.

Передача кораблям ММ в морі, а також інших матеріальних засобів, здійснюється суднами забезпечення контактним і неконтактним способами. При контактному способі матеріальні засоби передаються за допомогою спеціальних корабельних технічних пристроїв, а при неконтактному способі – плавучими засобами та гелікоптерами.

Експлуатація та ремонт медичної техніки на кораблях організуються відповідно до вимог Керівництва з організації експлуатації та ремонту медичної техніки та майна в ЗС України, умов її експлуатації під час автономного плавання.

Поточний ремонт медичної техніки здійснюється сласними силами та засобами безпосередньо на кораблі або береговій базі. За погодженням з командирами бойових частин (служб) і розпорядженням командира корабля до проведення поточного ремонту медичної техніки можуть залучатися корабельні фахівці, добре знайомі з пристроями та правилами їх експлуатації. В інших випадках для ремонту медичної техніки або монтажу нової апаратури орган управління медичної служби ВМС України може направляти на кораблі ремонтну групу, окремих фахівців з ремонтної майстерні ВМКЦ регіону або проводити пуско-

налагоджувальні роботи силами та засобами виробника медичних виробів відповідно наданих гарантійних зобов'язань зі складанням акту введення в експлуатацію.

Вимоги, що висуваються нормативною документацією, до зберігання, поновлення і обліку медичного майна НЗ до берегових частин (установ), що мають запаси, поширюються і на надводні кораблі. Зміст роботи з цим ММ визначається призначенням недоторканих запасів, характером вирішуваних завдань і умовами їх зберігання.

Для кораблів, які вступають до строю, згідно з мобілізаційним планом в мирний час, в непорушних запасах (центрах формування та зберігання медичної техніки і майна непорушного запасу) зберігається ММ згідно з нормами забезпечення ММ та описами комплектів кораблів, суден і берегових баз кораблів ВМС на особливий період.

Особливість роботи з ММ непорушних запасів на кораблях полягає в тому, що перед виходом у море (автономний похід) всі комплекти, медичні набори, наплічники, сумки, аптечки мають бути укомплектовані повністю, тобто дефектури не має бути ні за нормами мирного, ні за нормами військового часу. Окрім того, НЗ має зберігатися таким чином, щоб забезпечувалося його розосередження і запобігалась одночасна втрата, а тому НЗ зберігається, як правило окремо від запасу ММ поточного постачання в найбільш захищених частинах корабля.

Наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори видаються перед походом групі підсилення (у разі прикомандирування лікарів). Лікарі групи підсилення допущені до роботи із наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами).

Організація забезпечення медичним майном і технікою корабельних сил ВМС, що несуть бойову службу.

Специфічні умови несення бойової служби мають значний вплив на організацію медичного забезпечення корабельних сил у морі і, отже, на організацію забезпечення ММ. Істотний вплив на організацію медичного

забезпечення має склад корабельних сил, організація і порядок їх використання в районах виконання бойових завдань, а також віддаленість районів бойової служби і тривалість походів кораблів, організація логістичного забезпечення, склад сил і засобів медичної служби, а також неможливість негайної евакуації, так як це можливо здійснити сухопутним шляхом.

Суттєво впливає на організацію забезпечення ММ захворюваність особового складу кораблів у морі. Під час походів кораблі заходять в іноземні порти, зокрема для поповнення запасів пального, прісної води, продуктів харчування тощо, що призводить до контакту з місцевим населенням і є небезпека заносу на корабель різних інфекцій.

Весь комплекс специфічних чинників бойової служби проявляється у величині і структурі захворюваності особового складу кораблів, потреба тих, що захворіли в наданні невідкладної медичної допомоги та стаціонарному лікуванні. Середня річна зверненість особового складу в морі зростає в 2-3 рази в порівнянні із зверненнями на базі. При забезпеченні кораблів ММ необхідно враховувати і те, що в морі реєструються практично всі хвороби, які зустрічаються у людини. Значна питома вага на надводних кораблях припадає на інфекційні хвороби.

В організації забезпечення ММ корабельних сил у поєднанні з етапами виконання завдань бойової служби виділяється три періоди – підготовчий, період походу і повернення з походу. Організація і зміст заходів в кожному з періодів мають свої характерні особливості.

Оцінюється вплив організації забезпечення ММ корабельних сил у поєднанні з етапами виконання завдань бойової служби на стан здоров'я особового складу кораблів. Під час походів кораблі заходять в іноземні порти, зокрема для поповнення запасів пального, прісної води, продуктів харчування тощо, що призводить до контакту з місцевим населенням і є небезпека заносу на корабель різних інфекцій. Всього комплекс специфічних чинників бойової служби проявляється у величині і структурі захворюваності особового складу кораблів, потреба тих, що захворіли в наданні невідкладної медичної допомоги та стаціонарному лікуванні. Середня річна зверненість особового складу в морі зростає в 2-3 рази в порівнянні із зверненнями на базі. При забезпеченні кораблів ММ необхідно враховувати і те, що в морі реєструються практично всі хвороби, які зустрічаються у людини. Значна питома вага на надводних кораблях припадає на інфекційні хвороби. В організації забезпечення ММ корабельних сил у поєднанні з етапами виконання завдань бойової служби виділяється три періоди – підготовчий, період походу і повернення з походу. Організація і зміст заходів в кожному з періодів мають свої характерні особливості.

Запаси ММ кораблів поповнюються з урахуванням поставлених конкретних завдань, чисельності особового складу, тривалості походу, умов плавання, підсилення медичними фахівцями та інших факторів.

Якщо плануються заходи корабля в порти і пункти тимчасового базування з нестійкою або несприятливою санітарно-епідемічною обстановкою, додатково замовляються дезінфікуючі засоби, лікарські засоби для профілактики і лікування найбільш поширених в цих районах захворювань. Фактично потреба в ММ в таких випадках розраховується на передбачувану кількість тих, що захворіли, обсяг екстреної профілактики, лікування і дезінфекційних заходів у відповідності до прийнятих схем.

Для отримання ММ начальник медичної служби надводного корабля подає заявку до органу управління за місцем базування на постачання.

Начальник медичної служби під час перевірки термінів придатності ЛЗ звертає особливу увагу на ін'єкційні засоби, антибіотики, кровозамінники, бактерійні препарати, системи для внутрішньовенних інфузій та переливання крові, одноразові шприци, операційну білизну тощо. Якщо терміни придатності ЛЗ добігають кінця, до часу повернення корабля з походу, їх необхідно замінити в аптеці медичного пункту ВМБ або медичному складі (військовому госпіталі) ВМКЦ регіону. Перед виходом корабля медичний персонал в обов'язковому порядку повинен перевірити всі терміни придатності лікарських засобів з урахуванням терміну перебування в морі та з урахуванням можливих непередбачуваних обставин.

Справність медичної техніки перевіряється в робочому стані. При перевірці апаратів кисневої терапії, апаратів штучної вентиляції легень, інгаляційного наркозу, фізіотерапевтичної апаратури і стерилізації, додатково звертається увага на стан і терміни метрологічної повірки вимірювальних засобів. Несправні апарати і прилади мають бути відремонтовані. Якщо такої можливості немає,

здійснюється витребування нових. Порожні кисневі балони замінюються на заповнені через ВМКЦ регіону.

Начальник медичної служби ВМБ у підготовчий період контролює готовність медичної служби корабля до походу і забезпеченість його ММ. Начальник медичної служби корабля уточнює у начальника медичної служби ВМБ склад сил і засобів виділених для забезпечення кораблів у морі та порядок поповнення ММ. У доповіді командира корабля про готовність медичної служби до походу доповідається і про забезпеченість медичним майном.

Забезпечення ММ кораблів в морі здійснюється, на підставі додаткових заявок, суднами забезпечення, якщо вони мають на борту запаси ММ. Для всебічного забезпечення надводних кораблів в морі в складі груп кораблів забезпечення мають бути спеціальні судна матеріального забезпечення, в тому числі і медичного. Видача ММ здійснюється за заявками начальників медичних служб кораблів через начальника медичної служби ВМБ на підставі наряду, виписаного на судні постачання матеріальних засобів.

Після повернення корабля в базу здійснюються заходи для поповнення ММ до встановлених норм і відбувається ремонт медичної техніки.

На все витрачене ММ, і те, що прийшло в непридатний стан в період походу, оформляються відповідні облікові документи:

- на витратне майно – акт списання (додаток 3 до Порядку списання військового майна у ЗС України);

- на інвентарне – акт технічного стану (додаток 6 до Інструкції з обліку військового майна у ЗС України) або акт зміни якісного стану (додаток 11 до Порядку списання військового майна у ЗС України).

Акти затверджуються командиром корабля і служать підставою для списання майна з книг обліку медичного пункту (амбулаторії) і поповнення комплектів.

На непридатні (протерміновані) наркотичні засоби, психотропні речовини і

прекурсори акт списання складається окремо і затверджується начальником ГВМУ – начальником медичної служби ЗС України.

У міжпоходовий період – забезпечення ММ надводних кораблів здійснюється за планом органу управління, а особовий склад необхідну медичну допомогу отримує в медичному пункті ВМБ або медичних установах (поліклініка, військовий госпіталь) ВМКЦ регіону.

Особливості організації забезпечення ММ і технікою ВМС України в особливий період визначаються Положенням про забезпечення ММ ВМС України в особливий період, а також Керівництвом з організації медичного забезпечення (постачання) в ЗС України в особливий період.

Основними завданнями забезпечення ВМС України ММ і технікою є своєчасне і повне забезпечення ММ для надання медичної допомоги пораненим (хворим), постійне поповнення запасів, накопичення ММ для наступних операцій, нових формувань, поповнення бойових втрат. Покласти на регіональні центри формування та зберігання медичного майна і техніки непорушного запасу.

Основою організації і здійснення медичного постачання в особливий період є наступні вимоги:

забезпечення ММ військ (сил), що ведуть бойові дії, з урахуванням очікуваних матеріальних витрат, ймовірних санітарних втрат і створення запасів ММ до кінця операції (військових дій);

створення і розосередження резерву ММ для забезпечення надмірного витрачання, втрат і при виникненні проблем у доставці ММ;

чітке і безперервне управління системою військово-медичного постачання в різних умовах діяльності, забезпечення правильного і своєчасного маневру наявними силами та засобами;

термінове відновлення медичного обладнання, що визначає боєздатність медичної служби;

забезпечення захисту ММ від зброї масового ураження (ЗМУ).

Умови та основи забезпечення діючих ВМС України.

Забезпечення надводних кораблів і берегових частин ВМС України матеріальними засобами, в тому числі ММ, в ході операцій та бойових дій здійснюється за зонами логістичного забезпечення. В основних зонах логістичного забезпечення розгорнуті сили і засоби логістики, з врахуванням ВМС України. Рухомі відділи (підрозділи) стаціонарних складів розгортаються в підготовлених районах для розосередження. Запаси ММ у ВМС України (ВМБ) накопичуються завчасно і підтримуються у визначених обсягах.

Військові запаси (ВЗ) ММ створюються на кораблях, в берегових частинах і медичних закладах. На березі військові запаси повинні розміщуватись на відстані до 15 км від берегової лінії. ВЗ забезпечують необхідну автономність кораблів, частин в ході бойових дій, надання певного виду медичної допомоги і лікування поранених (хворих) з врахуванням затримки евакуації і можливого порушення термінів підвозу ММ з оперативних резервів.

Органи управління і установи медичного постачання діючих ВМС України передбачається формувати в основному за рахунок існуючих у мирний час. У Морському командуванні у відділ логістики вводиться одна провізорська посада. Командування морської піхоти підсилюється медичною службою у складі 3-х офіцерів, у тому числі одна посада провізорська.

Специфічні умови організації медичного забезпечення ВМС України вимагають завчасно, ще в мирний час, проведення низки заходів щодо удосконалення медичного постачання, основними з яких є створення і розосередження необхідних запасів ММ з метою забезпечення живучості і функціональної стійкості корабельних і берегових етапів медичної евакуації.

На роботу органів управління з організації забезпечення ММ в особливий період будуть впливати і такі особливості, як відсутність на більшості кораблів фармацевтичного складу, труднощі контактів з начальниками медичних

служб кораблів при знаходженні їх в морі, брак сил і засобів для систематичного підвозу ММ кораблям в ході бойових дій, надзвичайна вразливість шляхів транспортування ММ.

Все це призведе до різкого збільшення обсягу роботи органів управління зважаючи на необхідність організації забезпечення ММ кожного корабля окремо з урахуванням особливостей його бойових завдань.

При забезпеченні кораблів, військових частин і лікувальних установ медичним киснем органи управління мають використовувати не тільки штатні засоби медичної служби (кисневі концентратори). Тісна взаємодія з логістикою і технічним управлінням ВМС України потрібна при організації ремонту та відновлення медичної техніки, особливо на кораблях, що зазнали пошкодження.

На медичну службу ВМС України покладається завдання із забезпечення ММ морської піхоти і формувань медичної служби Морського командування, виділених до складу десанту, а також кораблів сил висадки і кораблів (суден), що призначені для евакуації поранених (хворих).

На етапі підготовки морської десантної операції проводиться узгодження порядку спільного використання підрозділів медичного постачання регіону базування в інтересах безперебійного забезпечення десантників і сил висадки ММ спеціального призначення. Всі узгоджені за місцем, часом та обсягом заходи мають бути внесені в план взаємодії медичних служб Сухопутних військ і ВМС України.

Безпосереднє постачання ММ ВМС України за планами органів управління здійснюють підрозділи медичного постачання, до яких, в першу чергу, відносяться медичні склади (бази, центри) територіальної зони відповідальності.

ВМС України мають забезпечуватись ММ із ВМКЦ Південного регіону, ВГ (Маріуполь, Миколаїв), медичного складу Південного регіону та центральних медичних складів.

Підготовка медичної служби корабля до бою (походу) розділяється на попередню і кінцеву.

Попереднє приготування медичної служби корабля здійснюється після постановки командуванням відповідних завдань і включає:

- поповнення запасів ММ до табельних норм або до розмірів, зазначених командиром (флагманським лікарем);
- розподіл ММ за бойовими постами і постами медичної допомоги (ПМД) (основним і запасним);
- підготовку медичного обладнання до використання за призначенням.

Особливе значення для боєготовності медичної служби корабля має розосередження ММ.

При розподілі табельного медичного оснащення за бойовими постами і постами медичної допомоги начальник медичної служби корабля має забезпечити весь особовий склад, що знаходиться в строю індивідуальним медичним оснащенням. Аптечки на бойових постах поповнюються ММ згідно з описами, на посту медичної допомоги (основному і запасному) має знаходитись оснащення для надання встановленого виду медичної допомоги в повному обсязі з урахуванням автономної роботи кожного функціонального підрозділу.

Заключне приготування медичної служби корабля до виконання завдань за призначенням включає і безпосередню підготовку особового складу медичної служби і медичної техніки до роботи в умовах масового надходження поранених.

Зі штатних і пристосованих приміщень видаляються предмети, які будуть заважати роботі особовому складу медичної служби. Все оснащення функціональних підрозділів ПМД готується таким чином, що б за сигналом «Корабель до бою (походу) приготувати» воно було терміново розгорнуто і готово до виконання завдань за призначенням.

В період підготовки до бойових дій, основна увага приділяється поповненню кораблів ММ до встановлених норм. Доставку ММ кораблям планує і організовує орган управління медичної служби ВМС України на підставі даних оперативного обліку і заявок кораблів.

Потреба в ММ на бойову операцію уточнюється з урахуванням очікуваних санітарних втрат, чисельності особового складу, тривалості походу і розрахункових можливостей комплектів. Так, для надання першої лікарської медичної допомоги 100 пораненим необхідно по одному комплекту: «Інфузійні лікарські засоби» (ІЛЗ), «Лікарські засоби для поранених» (ЛЗ), «Вироби медичного призначення» (ВМП), «Антибіотики» (АНТ), а кваліфікованої – 30 пораненим: по одному комплекту «Лікарські засоби терапевтичні» (ЛЗТ), «Лікарські засоби хірургічні» (ЛЗХ).

Особливість розрахунку потреби в стерильних перев'язувальних засобах полягає в тому, що зважаючи на значну тяжкість поранень на кораблях і можливої затримки евакуації до 5-7 діб, розрахункові можливості комплекту, наприклад Б-1, зменшуються майже в два рази і менше.

При доставці ММ на кораблі в ході бойових дій воно подається, як правило в комплектах спеціального призначення враховуючи величину і структуру санітарних втрат.

Для забезпечення надводних кораблів можуть використовуватися і загальноприйняті комплекти (для військових частин) спеціального призначення.

Термінове поповнення запасів ММ надводних кораблів в морі здійснюється суднами забезпечення (при можливості).

При поверненні в базу начальник медичної служби корабля вживає заходів до швидкого поповненню запасів ММ до табельних норм. Медичне обладнання, що вийшло з ладу здається в ремонт або обмінюється на справне (нове). Одночасно оформляються документи на списання бойових втрат ММ, що вийшло з ладу в період походу.

Висновки

Забезпечення ММ і технікою ВМС України здійснюється з метою повного і безперервного задоволення потреб кораблів, корабельних з'єднань і берегових частин для надання медичної допомоги пораненим (хворим) та їх лікування, проведення санітарно-гігієнічних і

протиепідемічних заходів, а також заходів медичної служби із захисту особового складу від ЗМУ.

Забезпечення ВМС України ММ і технікою включає в себе заходи щодо визначення потреби в них, витребування, підвозу, обліку, зберігання, видачі, правильній експлуатації, ремонту та списання, враховуючи особливі умови діяльності сил флоту.

Алгоритм забезпечення ММ і технікою ВМС України має деякі відмінності від

загальноприйнятого шляху, а саме він залежить від:

1. структури і організації ВМС України;
2. структури і організації медичного забезпечення сил флоту;
3. тривалості відірваності кораблів від основних центрів базування;
4. перебування в закордонних пунктах базування або заходу;
5. медичного кадрового ресурсу, його підготовленості і досвіду.

Література

1. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студ. ВНЗ / З.М. Мнушко та ін. Харків : НФАУ «Золотые страницы», 2009. 208 с.

2. Маляр В.Ф., Таран О.В., Березовський В.С. Організація медичного забезпечення Військово-Морських Сил України : навч.-метод посіб. Запоріжжя, 2011. 89 с.

3. Методичний посібник з основних питань організації медичного забезпечення Збройних Сил України : метод. посібник / М.І. Бадюк та ін. Київ : ДОЗ МО України, 2006. 499 с.

4. Основи організації медичного забезпечення Військово-Морських Сил Збройних Сил України / М.І. Бадюк та ін. Київ, 2015. 204 с.

5. Порядок постачання ММ в ЗС України для військових частин на мирний час. Наказ МО України від 11.05.2017 р. № 261.

6. Шматенко О.П., Соломенний А.М., Галан О.В. Історичний шлях розвитку організації забезпечення військ медичним майном : навч. посіб. Київ : УВМА, 2018. 96 с.